

Praca a obowiązki rodzinne w II kwartale 2018 r. (na podstawie wstępnych wyników badania modułowego BAEL)¹

18.12.2018 r.

32,9%

osób w wieku 18-64 lata sprauje opiekę nad dziećmi poniżej 15 roku życia

W II kwartale 2018 roku spośród 22 mln 969 tys. osób w wieku 18 - 64 lata sprawowanie opieki nad dziećmi w wieku poniżej 15 roku życia (własnymi, bądź partnera/partnerki) deklarowało 7 mln 457 tys. osób. Wśród tej grupy najliczniejszą zbiorowość (5 mln 388 tys., tj. 72,3%) stanowiły osoby w wieku od 30 do 44 lat.

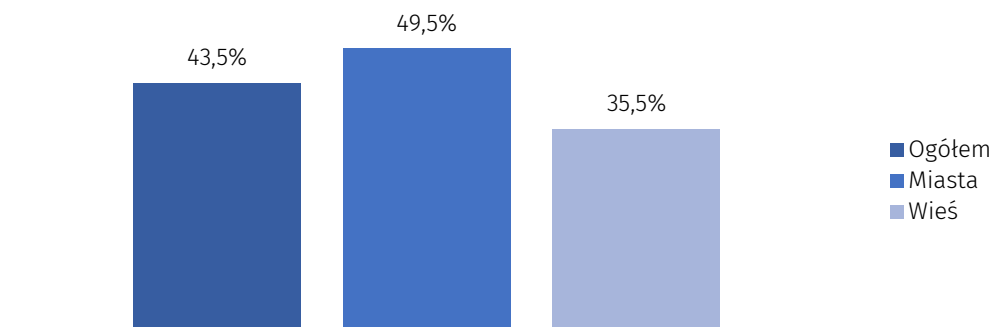
Blisko 3/4 osób sprawujących opiekę nad dziećmi poniżej 15 roku życia stanowią osoby w wieku 30-44 lata.

Korzystanie z formalnych usług opiekuńczych dla dzieci

Wśród osób w wieku 18 – 64 lata sprawujących opiekę nad dziećmi poniżej 15 roku życia 3 mln 243 tys. osób (tj. 43,5%) korzystało z formalnych usług opiekuńczych nad dziećmi. Częściej z tych usług korzystali mieszkańcy miast – prawie połowa tej populacji (49,5%) zadeklarowała wykorzystywanie takich form opieki nad dziećmi. Wśród mieszkańców wsi odsetek ten był znacznie mniejszy – nieco częściej niż co trzecia osoba (35,2%) korzystała z takich form opieki nad dziećmi.

43,5% osób sprawujących opiekę nad dziećmi poniżej 15 roku życia korzysta z formalnych usług opiekuńczych.

Wykres 1. Udział osób korzystających z formalnych usług opiekuńczych wśród osób sprawujących opiekę nad dziećmi do 15 roku życia

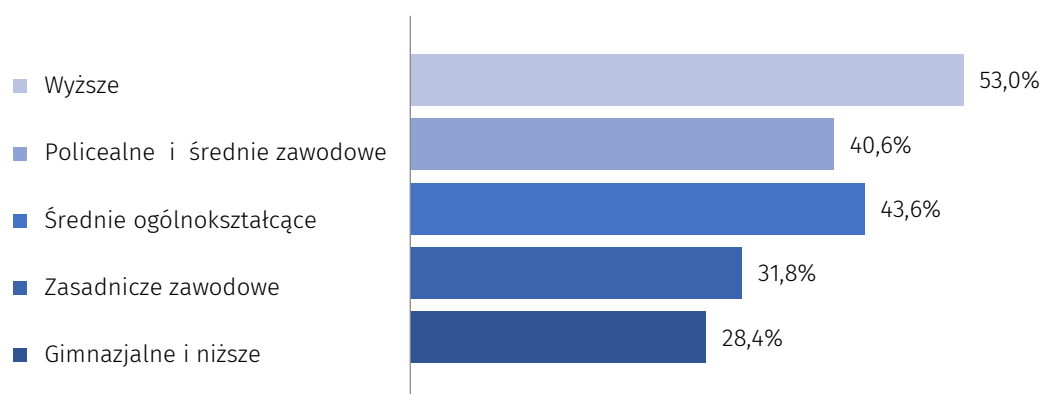
W populacji pracujących sprawujących opiekę nad dziećmi w wieku poniżej 15 lat udział osób korzystających z formalnych usług opieki nad dziećmi kształtował się na poziomie 47,0%. W tym samym czasie w zbiorowości osób bezrobotnych odsetek ten wynosił 34,3%, natomiast wśród osób biernych zawodowo osiągnął poziom 28,9%.

Korzystanie z usług opiekuńczych nad dziećmi było silnie powiązane z poziomem wykształcenia badanych osób. Formalne usługi opiekuńcze w największym stopniu wykorzystywane były przez osoby z wykształceniem wyższym (53,0% osób z tej kategorii korzystało z takich form opieki nad dziećmi), stosunkowo najrzadziej natomiast korzystały z nich osoby z najniższym poziomem wykształcenia (z takich usług korzystało tylko 28,4% osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym).

Najczęściej z usług opiekuńczych korzystają osoby z wyższym wykształceniem.

¹ Badaniem objęta była zbiorowość osób w wieku 18 – 64 lata.

Wykres 2. Udział osób korzystających z formalnych usług opiekuńczych wśród osób sprawujących opiekę nad dziećmi do 15 roku życia według poziomu wykształcenia

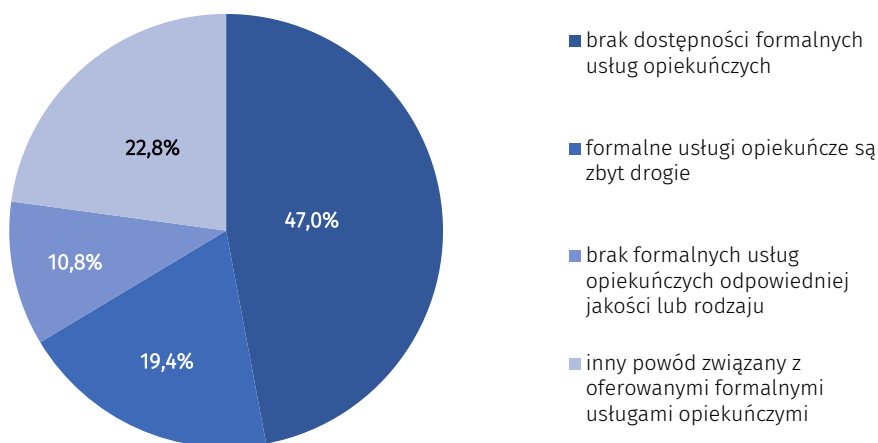

Przyczyny niekorzystania z formalnych usług opiekuńczych dla dzieci

Wśród osób, które nie korzystały z formalnych usług opiekuńczych (4 mln 214 tys.) zdecydowana większość (3 mln 842 tys., tj. 91,2%) nie chciała, bądź nie potrzebowała korzystać z takich form opieki nad dziećmi. Najczęstszym podawanym powodem był fakt, że opieka nad dziećmi zapewniona była przez jednego z rodziców (62,4% osób wskazało tę przyczynę). W dalszej kolejności wskazywano: brak konieczności opieki nad dzieckiem (19,1%) oraz zapewnienie opieki przez dziadków, inne osoby z rodziny lub znajomych (16,3%).

Spośród 372 tys. osób, które nie korzystały z formalnych usług opiekuńczych, ale chciały i potrzebowały takich form opieki nad dziećmi 175 tys. osób (tj. 47,0%) jako przyczynę tej sytuacji podało brak dostępności formalnych usług opiekuńczych, 72 tys. osób (tj. 19,4%) - zbyt wysoki koszt oferowanych usług, 40 tys. osób (tj. 10,8%) - brak usług odpowiedniej jakości lub rodzaju. Pozostała część - tzn. 85 tys. osób (tj. 22,8%) wskazało na inne powody związane z oferowanymi usługami opiekuńczymi.

Wykres 3. Struktura osób sprawujących opiekę nad dziećmi do 15 roku życia, które chciałyby korzystać z formalnych usług opiekuńczych nad dziećmi według przyczyn niekorzystania z tych usług

Wpływ obowiązków związanych z opieką nad dziećmi na sytuację zawodową osób pracujących

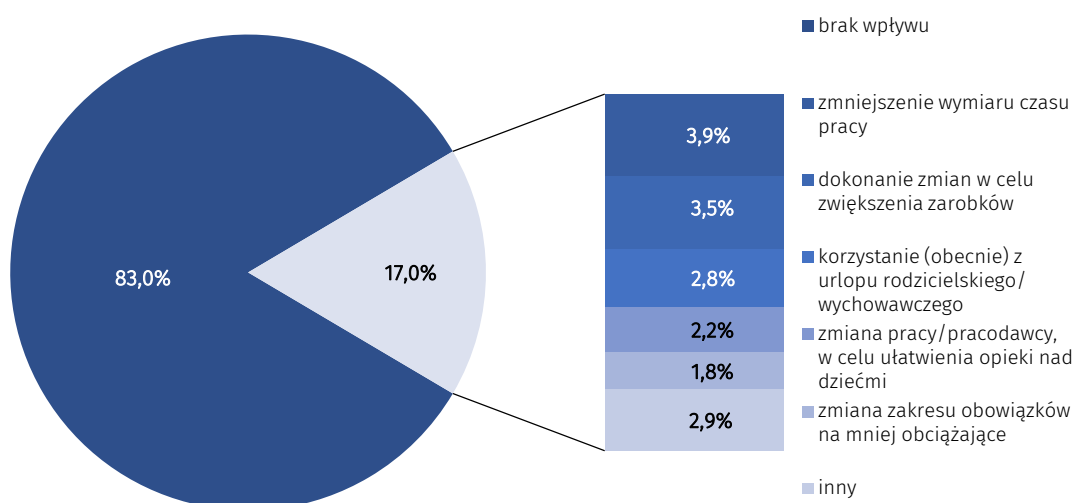
Osoby pracujące sprawujące opiekę nad dziećmi do 15 roku życia zapytano o to, czy obowiązki opiekuńcze miały wpływ na ich obecną sytuację zawodową. W większości przypadków okazało się, że sprawowanie opieki nad dziećmi nie miało żadnego wpływu na sytuację zawodową osób pracujących - dotyczyło to 4 mln 497 tys. osób (tj. 83,0% tej zbiorowości).

W przypadku osób pracujących, które w związku z opieką nad dziećmi dokonały zmian w swoim życiu zawodowym największą grupę (234 tys., tj. 3,9%) stanowiły osoby, które zmniejszyły dotychczasowy wymiar czasu pracy oraz osoby, które podjęły działania mające na celu podniesienie wynagrodzenia (207 tys., tj. 3,5%). Najrzadziej wskazywanym działaniem podejmo-

Dla większości osób pracujących obowiązki związane z opieką nad dziećmi nie miały wpływu na ich obecną sytuację zawodową.

wanym z uwagi na sprawowanie opieki nad dziećmi, była zmiana zakresu obowiązków zawodowych na mniej obciążające (106 tys., tj. 1,8%).

Wykres 4. Struktura pracujących, sprawujących opiekę nad dziećmi do 15 roku życia według wpływu obowiązków związanych z opieką nad dziećmi na decyzje zawodowe

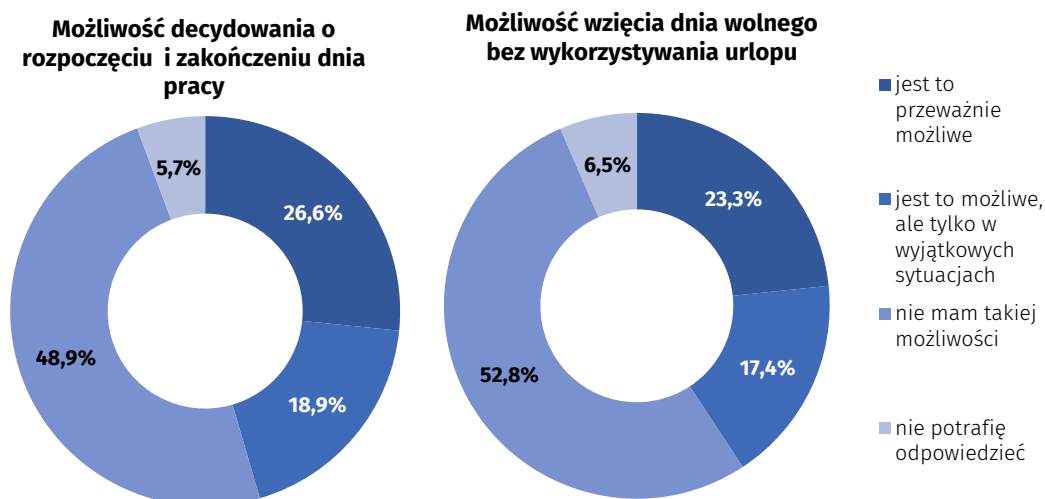

Elastyczne formy pracy

W przypadku osób pracujących w wieku 18 – 64 lata sprawujących opiekę nad dziećmi do 15 roku życia i/lub innymi członkami rodziny wymagającymi opieki² zbadano także ich możliwości w zakresie korzystania z elastycznych form pracy – decydowania o czasie rozpoczęcia lub zakończenia dnia pracy oraz możliwości wzięcia jednego dnia wolnego bez konieczności wykorzystywania w tym celu urlopu.

Względna łatwość korzystania z elastycznych form pracy ma około 1/4 osób pracujących sprawujących obowiązki opiekuńcze.

Wykres 5. Struktura pracujących sprawujących obowiązki opiekuńcze według możliwości korzystania z elastycznych form pracy

Okazało się, że w przypadku możliwości decydowania o czasie rozpoczęcia i zakończenia dnia pracy zaledwie 26,6% osób pracujących ma względną łatwość w tym zakresie. W wyjątkowych przypadkach zastosowanie takiego rozwiązania było możliwe dla 18,9% respondentów, a brak takich możliwości dotyczył prawie połowy tej zbiorowości (48,9%).

Możliwości wykorzystania jednego dnia wolnego bez wykorzystywania urlopu były nieco mniej dostępne. Całkowity brak możliwości skorzystania z takiego rozwiązania dotyczył po-

² Obowiązki opiekuńcze dotyczą tu opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku poniżej 15 roku życia i/lub opieki sprawowanej nad innymi członkami rodziny, w tym dziećmi w wieku 15 lat i więcej, wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub w przypadku osób starszych ze względu na podeszły wiek.

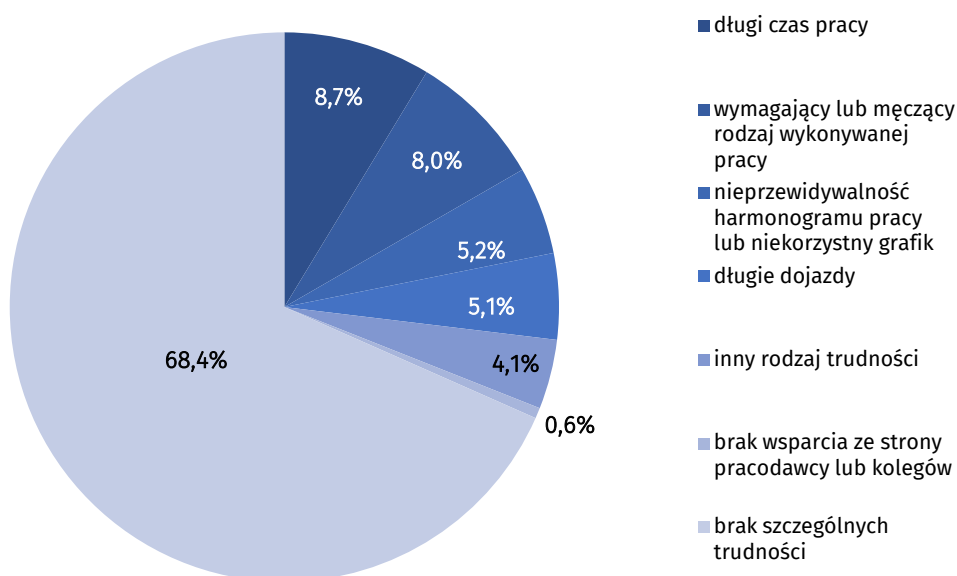
nad połowy badanych osób (52,8%), w wyjątkowych przypadkach mogło skorzystać z niego 17,4% osób natomiast większa łatwość w tym zakresie deklarowana była przez 23,3% omawianej zbiorowości.

Trudności w łączeniu pracy zawodowej z obowiązkami opiekuńczymi

Dla większości osób pracujących sprawujących obowiązki opiekuńcze³ łączenie pracy zawodowej i opieki nad innymi nie stwarzało szczególnych trudności – taki wariant odpowiedzi wybrało 4 mln 495 tys. osób, tj. 68,4%. Pozostałe osoby wskazały natomiast na trudności związane m.in. z długim czasem pracy (570 tys., tj. 8,7%), wymagającym lub męczącym rodzajem pracy (526 tys., tj. 8,0%), a także z nieprzewidywalnością lub niekorzystnym harmonogramem pracy (340 tys., tj. 5,2%).

Dla ponad 2/3 badanych osób łączenie pracy zawodowej z obowiązkami opiekuńczymi nie stwarzało szczególnych trudności.

Wykres 6. Struktura pracujących, sprawujących obowiązki opiekuńcze według najważniejszej trudności w łączeniu pracy i obowiązków opiekuńczych

Wpływ otrzymywania świadczenia 500+ na sytuację na rynku pracy

W badaniu modułowym „Praca a obowiązki rodzinne” respondentów zapytano również, czy w związku z otrzymywaniem świadczenia rodzinnego 500+ podjęli oni jakiegokolwiek działania zmierzające do zmiany ich sytuacji na rynku pracy. Pytanie to odnosiło się do całego okresu otrzymywania świadczenia.

Okazało się, że w zdecydowanej większości przypadków świadczenie 500+ nie miało bezpośredniego wpływu na działania podejmowane przez respondentów na rynku pracy. Spośród 5 mln 933 tys. osób w wieku 18 - 64 lata, będących członkami gospodarstw domowych, które obecnie otrzymują lub w przeszłości otrzymywały to świadczenie, 95,1% osób (tj. 5 mln 641 tys.) nie podjęło żadnych działań w celu zmiany swojej sytuacji na rynku pracy, będących efektem otrzymywania tego świadczenia. Niewielkie różnice widoczne były w tej kwestii pomiędzy kobietami a mężczyznami - 98,0% mężczyzn nie podjęło żadnych działań zmierzających do zmiany ich sytuacji na rynku pracy, natomiast wśród kobiet odsetek ten kształtował się na poziomie 92,6%.

Podjęcie działań w celu zmiany swojej dotychczasowej sytuacji na rynku pracy, które były efektem otrzymywania świadczenia 500+ zadeklarowało w sumie 291 tys. osób - zdecydowanie więcej było wśród nich kobiet (238 tys.) niż mężczyzn (53 tys.).

Wśród osób, które podjęły jakieś działania najczęściej wskazywaną zmianą, dokonaną pod wpływem otrzymywania świadczenia 500+ było podjęcie pracy (76 tys. osób) oraz rozpoczęcie poszukiwania pracy (75 tys. osób). Przeciwnie działania tzn. zaprzestanie poszukiwania pracy i rezygnację z pracy zadeklarowało odpowiednio 34 tys. i 33 tys. osób.

Dla ponad 90% członków gospodarstw domowych otrzymujących świadczenie 500+ nie miało ono wpływu na decyzje podejmowane na rynku pracy.

³ Obowiązki opiekuńcze dotyczą tu opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku poniżej 15 roku życia i/lub opieki sprawowanej nad innymi członkami rodziny, w tym dziećmi w wieku 15 lat i więcej, wymagającymi opieki ze względu na stan zdrowia lub w przypadku osób starszych ze względu na podeszły wiek.

Opracowanie merytoryczne:

Departament Rynku Pracy

Marcin Szczepaniak

Tel: 22 608 36 95

e-mail: M.Szczepaniak@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Dawidziuk

Tel: 22 608 3475, 22 608 3009

e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

tel.: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Aktywność ekonomiczna ludności Polski – publikacja kwartalna](#)

Inne opracowania zawierające wyniki tych badań: stat.gov.pl → Obszary tematyczne → Rynek pracy

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Aktywność ekonomiczna](#)

[Pracujący wg BAEL, NSP2002 i NSP2011](#)

Informacja zawiera wyniki badania "Praca a obowiązki rodzinne" współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej

